

THE WAR MUST GO ON

**DYNAMIKA WOJNY W UKRAINIE
I JEJ REPERKUSJE
DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI**

**POD REDAKCJĄ
ARTURA GRUSZCZAKA**

THE WAR MUST GO ON

Dynamika wojny w Ukrainie i jej reperkusje
dla bezpieczeństwa Polski

SOCIETAS

seria pod redakcją
BOGDANA SZLACHTY

138

THE WAR MUST GO ON

Dynamika wojny w Ukrainie i jej reperkusje
dla bezpieczeństwa Polski

pod redakcją
Artura Gruszcza

Kraków 2023

Artur Gruszcza

Uniwersytet Jagielloński

 <https://orcid.org/0000-0002-3450-8377>

 artur.gruszcza@uj.edu.pl

© Copyright by individual authors, 2023

Recenzent

dr hab. Daniel Boćkowski, prof. UwB

Opracowanie redakcyjne

Magdalena Gibiec

Projekt okładki

Marta Jaszcza

ISBN 978-83-8138-880-1

<https://doi.org/10.12797/9788381388801>

Autor zdjęcia na okładce: Yarohork (Adobe Stock)

Publikacja dofinansowana przez Instytut Nauk Politycznych i Stosunków
Międzynarodowych UJ

Licencja: CC-BY-SA-4.0

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

SPIS TREŚCI

ARTUR GRUSZCZAK	
Wprowadzenie	7

CZĘŚĆ I WOJNA W UKRAINIE

ARTUR GRUSZCZAK	
Kilka uwag o strategicznym wymiarze wojny w Ukrainie	13
ADRIAN TYSZKIEWICZ	
Konflikt rosyjsko-ukraiński jako czynnik nowej dwublokowej rywalizacji	23
PAWEŁ FRANKOWSKI	
Konsekwencje wojny rosyjsko-ukraińskiej dla gospodarki światowej	33
DOMINIKA DZIWIŚ, BŁAŻEJ SAJDUK	
Rosyjska inwazja na Ukrainę a przyszłość cyberwojny – wnioski w rocznicę „specjalnej operacji wojskowej”	43
MAREK CZAJKOWSKI	
<i>Against All Odds</i> . Po co Rosji Ukraina?	53
PIOTR BAJOR	
Ukraina w obliczu rosyjskiej agresji – polityka i strategia	65
MYKHAILO VOLOKHAI	
Rosyjskie „gadające głowy” ukraińskiej polityki w czasach wojny	75
PIOTR ORŁOWSKI	
Działania sił specjalnych Ukrainy i Federacji Rosyjskiej podczas konfliktu w Ukrainie	85

CZĘŚĆ II
SKUTKI KONFLIKTU W UKRAINIE DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

DARIUSZ KOZERAWSKI	
Konflikt zbrojny w Ukrainie – reperkusje dla zdolności militarnych Polski.....	97
BOGDAN KOSOWSKI	
System zarządzania kryzysowego sfery cywilnej RP w obliczu wojny w Ukrainie.....	107
WIKTOR HEBDA	
Rosyjska agresja militarna na Ukrainę a bezpieczeństwo energetyczne Polski	115
ARKADIUSZ NYZIO	
Inwazja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę a bezpieczeństwo wewnętrzne Polski.....	125
MATEUSZ KOLASZYŃSKI	
Bezpieczeństwo wywiadowcze Polski po 24 lutego 2022 roku.....	137
BIOGRAMY	147
INDEKS.....	151

DARIUSZ KOZERAWSKI

KONFLIKT ZBROJNY W UKRAINIE – REPERKUSJE DLA ZDOLNOŚCI MILITARNYCH POLSKI

ABSTRAKT

Niniejszy rozdział dotyczy aktualnej sytuacji w Ukrainie związanej z konfliktem zbrojnym wywołanym przez Federację Rosyjską oraz jego reperkusjami dla zdolności militarnych Polski. W artykule przedstawiono wybrane zagadnienia w kontekście poziomu zdolności militarnych państwa polskiego takie jak: sytuacja militarna w Ukrainie; nowe polskie akty normatywne z zakresu bezpieczeństwa państwa; zasoby osobowe Wojska Polskiego; działania dotyczące przekazywania sprzętu uzbrojenia i amunicji Ukrainie.

SŁOWA KLUCZOWE: konflikt zbrojny, Ukraina, Federacja Rosyjska, bezpieczeństwo Polski, zdolności militarne

ABSTRACT

The Armed Conflict in Ukraine – Repercussions for Military Capabilities of Poland

The present chapter refers to the current situation in Ukraine, light of the armed conflict provoked by the Russian Federation along with its repercussions for military capabilities of Poland. In the chapter several issues are discussed such as: the military situation in Ukraine; new Polish normative acts concerning the state's security; personal resources of the Polish Armed Forces; activities related to the transfers of the military equipment of the armament and ammunition to Ukraine – in the context of the level of military capabilities of the Polish state.

KEYWORDS: armed conflict, Ukraine, Russian Federation, Poland's security, military capabilities

Wprowadzenie

W trakcie konfliktu zbrojnego, którego czas trwania jest dłuższy niż kilka tygodni, zazwyczaj dochodzi do różnych form aktywności militarnej poszczególnych jego stron. I tak dzieje się w przypadku konfliktu, który został zapoczątkowany przez inwazję zbrojną Federacji Rosyjskiej (FR) na Ukrainę 24 lutego 2022 r. Po przejęciu inicjatywy przez wojska ukraińskie i prowadzeniu działań ofensywnych (wrzesień 2022 r.) oraz wyzwalaniu kolejnych miejscowości obecnie¹ toczą się walki na wschodzie terytorium Ukrainy o kilka istotnych pod względem taktycznym i propagandowym miejscowości (jak np. Bachmut, Sołedar). Oczywiście kierunki i rejony działania wojsk operacyjnych Ukrainy (np. Charków i Chersoń) nie są przypadkowe. Ich położenie miało i ma istotne znaczenie dla każdej ze stron zarówno w wymiarze militarnym, jak i psychologicznym oraz politycznym. Stąd też działania ofensywne strony ukraińskiej nie powinny zaskakiwać. Jest to przykład wykorzystania problemów wojsk rosyjskich, które na tym etapie konfliktu nie tylko utraciły zdolności do dalszego zajmowania i utrzymania części rejonów obwodów ługańskiego i donieckiego, ale również zostały zmuszone do wycofania się z wielu zajętych wcześniej pozycji. Jednak warto zaznaczyć, iż w niektórych rejonach (takich jak np. wspomniany już Bachmut) siły rosyjskie wraz ze wspierającymi je innymi formacjami militarnymi (np. Grupa Wagnera) podejmują próby odbicia zajętych przez oddziały ukraińskie miejscowości.

Wycofywanie od września 2022 r. części zgrupowań rosyjskich (jak np. 1. Gwardyjskiej Armii Pancernej) może oznaczać, iż na skutek poniesionych strat w ludziach i sprzęcie oraz problemów ze wsparciem logistycznym utraciły one zdolność bojową pozwalającą na prowadzenie skutecznych działań ofensywnych w zajmowanych wcześniej rejonach (np. w obwodach: charkowskim, ługańskim, chersońskim lub zaporoskim). Należy również pamiętać i doceniać jakość ofensywnych działań wojsk ukraińskich, które wykorzystując aktualne problemy Rosjan, zmusiły ich armię do opuszczenia tak ważnych strategicznie rejonów. Wycofywane oddziały rosyjskie, ze względu na bliskość terytorium Federacji Rosyjskiej, odtwarzają zdolności bojowe poprzez uzupełnianie zasobów osobowych i sprzętu poszczególnych jednostek organizacyjnych², aby móc kontynuować walkę w kolejnym etapie konfliktu – w okresie zimowo-wiosennym 2023 r.

¹ Stan na przełom stycznia i lutego 2023 r.

² E. Żemła, *To właśnie dlatego Putin zarządził mobilizację*, Onet, 29 IX 2022, [online] <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/to-wlasnie-dlatego-putin-zarzadzil-mobilizacje-ekspert-nie-ma-watpliwosci/12014nj>, 29 I 2023.

Mimo iż skutecznie prowadzona ofensywa sił Ukrainy zmusiła część jednostek armii rosyjskiej do wycofania się z zajmowanych rejonów, należy jednak wstrzymać się ze zbyt wczesnym ogłaszaniem zbliżającego się końca wojny i sukcesu Ukrainy, z czym spotykamy się w licznych doniesieniach medialnych i opiniach eksperckich. Zacięte walki na wschodzie Ukrainy, które mają obecnie charakter pozycyjny, ćwiczenia rosyjskie prowadzone na własnym terytorium oraz w Białorusi, odtwarzanie zdolności bojowej wycofanych i formowanie nowych jednostek wojskowych wyraźnie wskazują na przygotowania do nowej ofensywy Sił Zbrojnych FR. Warto pamiętać, iż Rosja ma ciągle znaczące zdolności mobilizacyjne i sprzętowe, z których może skorzystać. Ponadto władze rosyjskie podjęły decyzję o przestawieniu wielu gałęzi gospodarki na produkcję wojenną. Zmiany warunków pogodowych, jakie występują w okresie zimowo-wiosennym, mogą jednak znacząco utrudniać prowadzenie działań bojowych, szczególnie tych ofensywnych, każdej ze stron konfliktu.

Potrzeby sił ukraińskich

Siły ukraińskie potrzebują wszystkiego, aby kontynuować walkę zbrojną z przeciwnikiem o dużo większym potencjale militarnym, ekonomicznym i demograficznym. Oczywiście uzbrojenie pozwalające na niszczenie wojsk przeciwnika na dużych odległościach – jak podkreślają oficerowie Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Ukrainy – ma dla Kijowa kluczowe znaczenie. Lotnictwo, artyleria rakietowa i lufowa dalekiego zasięgu, bezpilotowe platformy latające (drony bojowe i rozpoznawcze), rakietowe zestawy przeciwlotnicze i przeciwpancerne – to tylko jedne z pierwszych pozycji na długiej liście potrzeb. Przyznawane przez USA oraz państwa NATO i UE środki pomocowe zostaną również przeznaczone na zwiększenie zdolności rozpoznawczych, wywiadowczych oraz zapewnienie cyberbezpieczeństwa podczas działań bojowych. Warto jednocześnie podkreślić, iż część wsparcia finansowego podobnie jak wcześniej zostanie przeznaczona na szkolenie zasobów osobowych wojska i innych grup dyspozycyjnych Ukrainy. Tylko kompleksowe podejście do zwiększania zdolności obronnych tego państwa daje szansę na utrzymanie jego niepodległości oraz odzyskanie części utraconych wcześniej terytoriów.

Nowa ustawa z zakresu bezpieczeństwa RP

Po wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie spowodowanego inwazją sił rosyjskich wprowadzono kilka szczególnie istotnych dokumentów normatywnych mających wpływ na bezpieczeństwo Polski. Do tych najważniejszych należy zaliczyć w wymiarze narodowym Ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, której autorzy, wykorzystując sytuację związaną z wybuchem wojny w Ukrainie, podjęli próbę kompleksowego unormowania funkcjonowania państwa polskiego w obszarze jego bezpieczeństwa, starając się zastąpić nim kilka poprzednich ustaw³. Niestety, wbrew intencjom ustawodawcy środowiska prawne wskazują na liczne błędy w tym dokumencie. Istotnym przykładem może być kwestia dotycząca ochrony małżonków żołnierzy odbywających obowiązkową zasadniczą służbę wojskową przed utratą pracy, która w żaden sposób nie występuje z powodu wadliwych prawnie zapisów ustawowych⁴. Do kluczowych kwestii dotyczących tego pospiesznie przygotowanego przez polskie władze rozwiązania legislacyjnego należy między innymi zaliczyć: zmiany w systemie mobilizacji Sił Zbrojnych RP (SZ RP), w tym likwidacji Wojskowych Komend Uzupełnień; zmiany systemu finansowania zakupów dla armii polegające na stworzeniu Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych, który zostanie utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego⁵; znaczące zwiększenie wydatków na obronność⁶; zwiększenie liczebności armii. Z kolei przedstawiciele opozycji parlamentarnej, wskazując na niejasności i niedociągnięcia zawarte w tej ustawie, przypomnieli część błędów obozu władzy w polityce obronnej na przestrzeni ostatnich lat, takich jak: program pancerny rozpoczęty w 2013 r., który praktycznie nie istnieje (obecny rząd aż sześć razy zmieniał koncepcję pozyskania nowego czołgu); blokowanie przez około siedem lat rozwoju polskiej technologii dronów i zakupienie za miliard złotych tureckich dronów (informując, że polskie zakłady nie posiadają takich zdolności); czterokrotna zmiana koncepcji zakupu okrętów podwodnych⁷, brak zakupu deklarowanej liczby śmigłowców bojowych, brak realizacji w planowanym zakresie programów dotyczących tarczy antyrakietowej (Wisła, Narew).

³ Należy zaznaczyć, iż obecnie wraz z Ustawą o obronie Ojczyzny obowiązuje około 190 dokumentów wykonawczych.

⁴ Szerzej zob.: G.J. Leśniak, *Ustawa o obronie Ojczyzny nie chroni tych, których miała chronić*, Prawo.pl, 18 V 2022, [online] <https://www.prawo.pl/kadry/ustawa-o-obronie-ojczyzny-bulem-prawnym-dlaczego,515185.html>, 30 I 2023.

⁵ Środki na ten cel mają też płynąć z przychodów ze zbycia akcji lub udziałów spółek przemysłowego potencjału obronnego.

⁶ Deklaracje przedstawicieli polskich władz dotyczą wydatków na obronność do 3% PKB.

⁷ K. Dziubka, *Ustawa o obronie ojczyzny. Opozycja popiera, ale wytyka błędy*, Onet, 3 III 2022, [online] <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/ustawa-o-obronie-ojczyzny-opozycja-popiera-ale-wytyka-bledy/crje202>, 29 I 2023.

Za kluczowy niedostatek dotyczący wdrażania tej ustawy, ze względu na szereg zagrożeń bezpieczeństwa państwa i Sojuszu Północnoatlantyckiego – wynikających z pełnoskalowego konfliktu zbrojnego w Ukrainie – należy uznać brak przywrócenia obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej. Jej zawieszenie w 2009 r. znacząco ograniczyło dopływ świeżo przeszkolonych rezerw osobowych do struktur zasobów mobilizacyjnych RP⁸. Zastanawiać może bezczynność w tej kwestii polskich władz, tym bardziej, iż w państwach neutralnych, takich jak Finlandia i Szwecja (ubiegających się obecnie o członkostwo w NATO), ze względu na zagrożenie ze strony ekspansywnej polityki Rosji z powodzeniem funkcjonuje obowiązkowa powszechna służba wojskowa.

Ostatnie kilkanaście lat to okres stałego topnienia zasobów lepiej lub gorzej przeszkolonych rezerw osobowych na czas kryzysu lub wojny, których kolejne ekipy rządzące w Polsce zdawały się nie dostrzegać, doprowadzając do trwającej ponad dekadę zapaści w tej kwestii. Inwazja rosyjska na Ukrainę to właściwy moment, aby przywrócić obowiązek pełnienia przez obywateli RP zasadniczej służby wojskowej, w ramach której poborowi przechodziliby kilkumiesięczne przeszkolenie podstawowe⁹.

Kluczowe wyzwania dotyczące zasobów osobowych SZ RP

Obecny stan liczebny SZ RP to ok. 120 tys. żołnierzy zawodowych oraz ok. 33 tys. żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT). Docelowo obecny obóz władzy deklaruje budowę ok. 300-tysięcznej armii (z czego ponad 50 tys. stanowiliby żołnierze jednostek WOT). Niestety, te deklaracje polityczne nie idą w parze z realną sytuacją kadrową w Wojsku Polskim. Od kilku lat obserwuje się znaczący odpływ doświadczonych żołnierzy zawodowych (oficerów i podoficerów) nie posiadających jeszcze pełnej wysługi emerytalnej. Jakościowy stan zasobów osobowych WP szczególnie strategiczno-operacyjnego znacząco pogorszyły czystki kadrowe w grupach generałów i oficerów starszych¹⁰ w latach 2015-2017, kiedy to z przyczyn politycznych szeregi wojska opuściło wielu doświadczonych oficerów. W 2022 r. pojawiały się informacje o kolejnej fali ruchów kadrowych skutkujących pozbywaniem się kompetentnych

⁸ Program Narodowych Sił Rezerwowych okazał się nieskuteczny w wymiarze ilościowym i jakościowym.

⁹ Przykładowo poszczególne specjalności wojskowe mogłyby być rozwijane i doskonalone w trakcie corocznych kilkutygodniowych szkoleń rezerwy, jak to ma miejsce w wielu innych armiach.

¹⁰ Oficerowie starsi to żołnierze posiadający stopień majora (lub równorzędny) i wyższe stopnie oficerskie.

i doświadczonych dowódców¹¹. W roku 2021 z armii odeszło ponad 6 tys. żołnierzy, a w roku 2022 ponad 10 tys. Niestety, nie zahamowano tego procesu, a zwiększanie liczby szeregowych przy jednoczesnym odpływie około 8-10% zasobów SZ RP, jakie stanowią doświadczeni oficerowie i podoficerowie, wyrażnie zmniejsza zdolności sił zbrojnych na wszystkich szczeblach funkcjonalnych.

Jak już wspomniano, ostatnie kilkanaście lat to okres stałego zmniejszania się zasobów przeszkolonych rezerw osobowych na czas kryzysu lub wojny. Skromne w wymiarze ilościowym programy szkolenia studentów w ramach Legii Akademickiej, niewystarczające szkolenie żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej, zbyt rzadkie i ograniczone ilościowo w ostatniej dekadzie szkolenia rezerw osobowych, dotyczące zarówno korpusu szeregowych i podoficerów, jak i oficerów (szczególnie tych sztabowych szczebla taktyczno-operacyjnego), stanowią poważne wyzwanie dla władz państwowych, a przede wszystkim kierownictwa resortu obrony w zakresie przygotowania realnych zasobów mobilizacyjnych państwa.

Szkolenie rezerw osobowych to kolejny problem, którego realizacja od lat pozostawia wiele do życzenia. Jeśli dodamy do tego sukcesywne rozbrajanie za sprawą pozbywania się uzbrojenia wysyłanego w tak znaczących ilościach do Ukrainy, nasuwają się dość kluczowe pytania: w co wyposażone będą nowo mobilizowane bataliony, brygady i dywizje? kiedy w deklarowanych ilościach obiecane czołgi, wozy bojowe, samobieżna artyleria, systemy przeciwlotnicze zostaną dostarczone? kiedy wyszkolą się na nich załogi i zespoły obsługi oraz kiedy zostaną skoordynowane pododdziały (kompanie, bataliony, baterie, dywizjony) oraz oddziały i związki taktyczne (brygady, dywizje), aby mogły stanowić realny potencjał militarny państwa?

Działania dotyczące przekazywania sprzętu uzbrojenia i amunicji Ukrainie

Zaangażowanie polskich władz w proces wspierania Sił Zbrojnych Ukrainy poprzez przekazywanie różnego rodzaju systemów uzbrojenia oraz amunicji należy oceniać pozytywnie. Aktywność ta wpisuje się w działania Stanów Zjednoczonych¹² oraz innych

¹¹ Szerzej zob.: E. Żemła, *Kolejne czystki w polskiej armii. „Nikt nie zna dnia ani godziny”*, Onet, 1 XII 2022, [online] <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/kolejne-czystki-w-polskiej-armii-nikt-nie-zna-dnia-ani-godziny/h5hr6gp,79cfc278>, 31 I 2023.

¹² Ł. Gadzała, *Taki plan dla Ukrainy mają Amerykanie. To zasadniczo zmieni pozycję Polski*, Onet, 26 I 2023, [online] <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/taki-plan-dla-ukrainy-maja-amerykanie-co-to-oznacza-dla-polski-analiza/nfyh1fs,79cfc278>, 29 I 2023.

państw NATO i UE. Zastanawiać jednak powinien brak poszerzonej analizy strategicznej i kontroli nad tym procesem, co *de facto* prowadzi do stopniowego rozbierania zarówno zawodowych Sił Zbrojnych RP, jak i w przyszłości nowo tworzonych jednostek mobilizowanych w sytuacji kryzysu i zagrożenia wojennego. Przykładem tego może być przekazanie od wybuchu konfliktu ok. 300 czołgów stronie ukraińskiej¹³, co stanowi potencjał sprzętowy dywizji pancernej, a w zamian otrzymano deklaracje amerykańskie dotyczące pozyskania 116 eksploatowanych wcześniej czołgów M1 Abrams z zasobów rezerw wojskowych. Ponadto podpisano umowy na dostawy czołgów K2 A1, haubic samobieżnych K9 A1 oraz wieloprowadnicowych wyrzutni raketowych K239 z Korei Południowej¹⁴. Niestety, terminy dostaw poszczególnych partii tego sprzętu będą rozciągały się nie tylko na miesiące, ale i na lata, a realne zagrożenie militarne ze strony Federacji Rosyjskiej jest aktualne tu i teraz.

Zastanawiać również powinien wybór koreańskiego producenta, którego sprzęt nie był wcześniej sprawdzony w warunkach bojowych, a łańcuchy dostaw logistycznych, usług serwisowych w sytuacji kryzysowej lub wojennej (ze względu na odległości dzielące dostawcę i odbiorcę) mogą zostać skutecznie przerwane. Podjęcie decyzji o wyposażeniu SZ RP w cztery rodzaje czołgów (konstrukcje: radziecka, niemiecka, amerykańska i koreańska) również budzi poważne obawy co do zdolności wsparcia logistycznego poszczególnych jednostek operacyjnych w realnych działaniach bojowych. Swoiste „ściganie się” z innymi państwami odnośnie do liczby przekazywanego Ukrainie sprzętu uzbrojenia i amunicji (co wyraźnie widać na przykładzie czołgów Leopard 2) w sytuacji państwa flankowego/frontowego NATO, jakim jest Polska, graniczącego z Obwodem Kaliningradzkim i ze zwasalizowaną przez Rosję Białorusią, już doprowadziło do znaczącego osłabienia potencjału militarnego państwa. Niestety,

¹³ Minister obrony narodowej podczas konferencji prasowej w Rammstein (styczeń 2023 r.) potwierdził przekazanie stronie ukraińskiej przez Polskę ponad 240 czołgów.

¹⁴ W lipcu 2022 r. zawarto umowę z Hyundai Rotem na pozyskanie łącznie 1000 czołgów K2 i jego spolonizowanej wersji K2 PL wraz z wozami towarzyszącymi, pakietem szkoleniowym i logistycznym, zapasem amunicji oraz wsparciem technicznym producenta. Kolejna umowa zawarta z Hanwha Defense dotyczy pozyskania 672 haubic samobieżnych K9 A1 ich spolonizowanych wersji K9 PL wraz z wozami towarzyszącymi, pakietem szkoleniowym, logistycznym, zapasem amunicji oraz wsparciem technicznym producenta. Pod koniec sierpnia 2022 r. zawarto umowy wykonawcze na dostarczenie pierwszych 180 czołgów K2 w latach 2022-2025 oraz 212 haubic samobieżnych K9 w latach 2022-2025. Pod koniec października 2022 r. zawarto umowę na pozyskanie wieloprowadnicowych wyrzutni raketowych CHUNMOO; 18 takich systemów miałyby zostać dostarczonych już w 2023 r. Zob.: J. Pawłowski, *Czołgi, haubice i amunicja za miliardy już w tym roku. Umowy wykonawcze z Koreą już podpisane*, Defence24, 26 VIII 2022, [online] <https://defence24.pl/przemysl/czolgi-haubice-i-amunicja-za-miliardy-juz-w-tym-roku-umowy-wykonawcze-z-korea-podpisane>, 30 I 2023.

w miejsce tego deficytu zdolności obronnych nie zapewniono transferu wsparcia militarnego ze strony sojuszników z NATO, w postaci chociażby kilku brygad pancernych rozlokowanych na wschodniej granicy RP. Należy podkreślić, iż ok. 11 tys. żołnierzy państw sojuszniczych przebywających na terytorium Polski ma istotne znaczenie w wymiarze politycznym, ale nie wypełnia luki w polskim potencjale obronnym, jaka powstała w wyniku pozbycia się znaczących ilości sprzętu uzbrojenia i amunicji. Na większe wsparcie militarne tego typu mogą sobie pozwolić te państwa, które nie graniczą z Rosją i nie będą narażone w sytuacji wybuchu konfliktu zbrojnego na konieczność prowadzenia działań bojowych w strefie walk bezpośrednich.

Innym kontrowersyjnym problemem są deklaracje polskich władz dotyczące przekazania stronie ukraińskiej myśliwców F-16. Zastanawiać może brak postrzegania zagrożenia ze strony rosyjskiej w wymiarze konieczności realnego powstrzymania sił agresora, zanim strategicznego wsparcia wojskowego udzieli Polsce państwa sojusznicze NATO. Same obietnice ze strony USA lub innych producentów dotyczące dostarczania systemów uzbrojenia z zagranicy – w zamian za pozbycie się tych dotychczas posiadanych i znanych – nie zapewnią Polsce realnych zdolności obronnych. Warto też przypomnieć, iż zasoby osobowe (załogi czołgów, wozów bojowych, dział samobieżnych, obsługi wyrzutni rakietowych) zostały wyszkolone na dotychczas posiadanym sprzęcie, a przygotowanie ich do skutecznego wykorzystywania na polu walki nowo zakupionych systemów uzbrojenia (w tym ich napraw i serwisowania) będzie wymagało sporo czasu, którego ze względu na skomplikowaną sytuację bezpieczeństwa w regionie po prostu może zabraknąć.

Podsumowanie

Po roku trwania konfliktu zbrojnego w Ukrainie wywołanego agresją Federacji Rosyjskiej podjęto szereg działań, które miały zwiększyć zdolności militarne Polski. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim: uchwalenie Ustawy o obronie Ojczyzny, deklaracje zwiększenia liczebności WP do 300 tys., zmiany organizacyjne (w tym utworzenie nowej dywizji na wschodzie), zakupy wielu rodzajów systemów uzbrojenia z zagranicy. Jednak większość tych działań to: próby pospiesznego nadrobienia wcześniejszych niedociągnięć i opóźnień w realizacji programów modernizacji SZ RP, a także zaniedbań w systemie utrzymywania wymaganych zasobów osobowych (tych w służbie czynnej i mobilizowanych na czas kryzysu i wojny, czystek kadrowych w korpusie oficerskim); wieloletnie braki ilościowe i jakościowe w szkoleniu rezerw osobowych; stopniowe pozbywanie się sprzętu uzbrojenia

i amunicji bez zapewnienia jego natychmiastowego uzupełnienia (wraz z uwzględnieniem realnego poziomu wyszkolenia załóg i obsługi na nowych systemach uzbrojenia).

Warto zauważyć, że działania związane z deklarowaną politycznie rozbudową organizacyjną i ilościową polskiej armii w kontekście zagrożenia wynikającego z konfliktu zbrojnego w Ukrainie coraz bardziej przypominają o zbliżających się w tym roku wyborach parlamentarnych i nie zawsze idą w parze z realnym budowaniem i rozwijaniem zdolności militarnych państwa polskiego w kontekście aktualnej sytuacji zagrożenia ze strony ekspansywnej i nieprzewidywalnej polityki Federacji Rosyjskiej.

Bibliografia

- Dziubka K., *Ustawa o obronie ojczyzny. Opozycja popiera, ale wytyka błędy*, Onet, 3 II 2022, [online] <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/ustawa-o-obronie-ojczyzny-opozycja-popiera-ale-wytyka-bledy/crje202>.
- Gadzała Ł., *Taki plan dla Ukrainy mają Amerykanie. To zasadniczo zmieni pozycję Polski*, Onet, 26 I 2023, [online] <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/taki-plan-dla-ukrainy-maja-amerykanie-co-to-oznacza-dla-polski-analiza/nfyh1fs,79cfc278>.
- Leśniak G.J., *Ustawa o obronie Ojczyzny nie chroni tych, których miała chronić*, Prawo.pl, 18 V 2022, [online] <https://www.prawo.pl/kadry/ustawa-o-obronie-ojczyzny-bublem-prawnym-dlaczego,515185.html>.
- Pawłowski J., *Czołgi, haubice i amunicja za miliardy już w tym roku. Umowy wykonawcze z Koreą już podpisane*, Defence24, 26 VIII 2022, [online] <https://defence24.pl/przemysl/czolgi-haubice-i-amunicja-za-miliardy-juz-w-tym-roku-umowy-wykonawcze-z-korea-podpisane>.
- Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny*, Dz. U. z 2022 r. poz. 655.
- Żemła E., *Kolejne czystki w polskiej armii. „Nikt nie zna dnia ani godziny”*, Onet, 1 XII 2022, [online] <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/kolejne-czystki-w-polskiej-armii-nikt-nie-zna-dnia-ani-godziny/h5hr6gp,79cfc278>.
- Żemła E., *To właśnie dlatego Putin zarządził mobilizację*, Onet, 29 IX 2022, [online] <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/to-wlasnie-dlatego-putin-zarzadzil-mobilizacje-ekspert-nie-ma-watpliwosci/12014nj>.

Minął rok od brutalnej napaści zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Rosyjska agresja była ciosem w chwiejący się liberalny porządek międzynarodowy łączony z uniwersalnymi – jak się wydawało – wartościami i zasadami, takimi jak praworządność, suwerenność, pokój czy współpraca. Była również brutalnym aktem podważenia zrębów pozimnowojennego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego, kwestionującym jego logikę oraz rewidującym mechanizmy utrzymujące go w stanie względnej równowagi.

Wybuch wojny w Ukrainie wstrząsnął fundamentami porządku międzynarodowego i wyzwolił energię, która podsyca działania zbrojne oraz odsuwa perspektywę pokojowego zakończenia wojny w odległą przyszłość. Ma to istotne konsekwencje nie tylko dla bezpośrednich stron konfliktu, tj. Rosji i Ukrainy, lecz także dla państw graniczących z obydwojema krajami, w tym Polski.

Niniejsza książka zawiera zestaw krótkich artykułów analityczno-prognostycznych napisanych przez naukowców z Katedry Bezpieczeństwa Narodowego, odnoszących się do zasadniczych aspektów wojny w Ukrainie i jej różnorodnych reperkusji, w szczególności skutków dla bezpieczeństwa Polski.

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8138-880-1

9 788381 388801